

"Matkata on mõnus: matkaringi alustõed praktilisel rabamatkal"

Koolitus toimus 24.11.2018 Tolkuse rabas, Pärnumaal

Pernova loodusmaja (Argo Linnamäe) ja
Tartu loodusmaja (Gedy Siimenson) matkaringide näitel

Materjali koostas: Gedy Siimenson, Tartu loodusmaja

Miks matkaring?

Matkamine on **sihipärane liikumine looduses**, aga ka loodusteadustes kasutatav looduse uurimise meetod.

- *On **siht** ehk eesmärk ja väljundid.
- *On **liikumine** ehk füüsiline ja vaimne töö.
- *On **loodus** ehk riskid ebaõnnestuda ja võimalused õppida.

Valmistumine matkaks

1. Matkamise huviringis käivad õpilased on kaasatud **matka piirkonna ja marsruudi valimisse** ning üheskoos planeeritakse ka **matka eesmärgid**, vastavad tegevused ning jagatakse kõigile osalejatele rollid, kellel igaühel on oma vastutusala.

Iga osaleja valib omale **rolli** matkal, astudes juba sellega väljapoole oma mugavustsooni. Iga õpilane teeb ära vajaliku **eeltöö** ja konsulteerib oma juhendajaga. Näide matka planeerimiseks Tartu loodusmaja matkaringis kasutatud tabelist on järgmistel lehtedel.

1) Jaotage ja selgitage rollid

Vali oma le matkaks roll. Ära karda valida rolli, milles eelnevalt kogemust pole. Tegu ongi õppematkaga! Vajadusel küsi abi matkajuhilt.					
Nimi	Roll	Juurde vaja varustust	Toiduerisused	Rollid valimiseks	Rollide kirjeldus
1 Meeli	toiduarvestaja			toiduarvestaja	Arvestav vastavalt osalejate arvule toidukogused (l
2 Tuuli	ohutusjuht			meelelahutaja	Valib välja 3 mängu ja võtab kaasa vahendid (kui v
3 Tiina	meelelahutaja			jäädvustaja	Ülesanne on teha matka jooksul tähenduslikke pilte
4 Katariina	jäädvustaja			loodusgiid	Ülesanne on eelnevalt veebist uurida Kiidjärve ja T
5 Juku	loodusgiid			ajakirjanik	Ülesanne on matkal teha sissekandeid matkapäevi
6 Kalle	ajakirjanik			varustusjuht	Vaatab üle ja täiendab matkale minekuks üldvarus
7 Juhan	varustusjuht			ohutusjuht	Koostab vastavalt matka marsruudile ja eripärale (j
8 Toots	õhtujuht			õhtujuht	Koostab kava õhtuseks lõkkeõhtuks - kas õudusjut
9 Teele	vee- ja tulejumal			tule- ja veejumal	Annab soovitusi osalejatele veega varustamise osa
10 Mari	meedik			meedik	Paneb kokku esmaabikoti ja õpetab ühe esmaabi v
11 Anna	kokk			kokk	Koostab matkale menüü (arvestades toitumise erip
12 Juhendaja	matkajuht			matkajuht	Seab koos matkagrupiga matkale eesmärgi. Jagab
Telk 1	Telk 2	Telk 3	Telk 4		
Juku	Mari	Tiina	...		
Kalle	Teele	Meeli	...		
Juhan	Tuuli	.....			
Toots					

Jaotage ka telkkonnad.

2) Arvestage toidukogused

Kõik söövad korralikuhommikusöögi kodus.		
Igaosaleja võtabomale matkale isikliku joogipudeli ja vajalikud snäkid.		
Energiasoovituse kalkulaator: http://tap.nutridata.ee/27		
13:30 Lõuna -makaronid hakklihaga		
Toiduaine	1-le inimesele	kogus grupile (10 liiget)
makaronid (g)	120	1200
konserv (g)	50	500
ketšup (g)	25	250
kurk (g)	50	500
tomat (g)	25	250
leib (g)	20	200
19:30 Õhtusöök - tatar sealihaga		
Toiduaine	1-le inimesele	kogus grupile (10 liiget)
tatar (g)	70	700
konserv (g)	50	500
leivamääre (g)	0.5	5
leib (g)	20	200
07:30 Hommikusöök - kaerahelbepuder		
Toiduaine	1-le inimesele	kogus grupile (10 liiget)
kaerahelbed (g)	70	700
piim (l)	0.15	1.5

Valmistumine matkaks

2. Enne matka tutvub matkaringi juhendaja ise ning teavitab õpilasi ka kaitse eeskirjadega seatud võimalikest piirangutest looduskaitsealal ja teeb eeltööd piirkonna looduskeskkonna oluliste koosluste, liikide kohta.

Selleks võib kasutada [EELIS infosüsteemi](#).

Tolkuse raba info:

https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?state=9;1047347660;est;eelisand;.&comp=objresult=ala&obj_id=635701939

Valmistumine matkaks

3. Ringijuhendaja arvestab raja valikul ja matkarivis liikudes järgmisega (matkaliit.ee). **Tähelepanu!** Rasketes oludes (raba, tihe võsa, kallakud) liikudes on kiirus väiksem!

	Hästi treenitud matkaja	Keskmise ettevalmistusega matkaja	Nõrga ettevalmistusega matkaja, lapsed ning seeniorid
Päevateekonna pikkus	25 – 30 km	20 – 25 km	15 – 20 km
Liikumistundide arv päevas	7 – 8	5 – 6	5
Tunni kiirus (km/t)	4 – 5	4	3 – 4
Seljakoti raskus (kg)			
Meestel	16 – 20	10 – 15	Soovitavalt ilma seljakotita
Naistel	8 – 12	6 – 8	

Valmistumine matkaks

4. Ringijuhendaja saadab õpilastele ja lapsevanematele alati enne matkale või laagrisse minekut teavituskirja, kus on järgnev info:

Mis? - Rabamatk räätsadega Pärnus, Tolkuse rabas

Millal? - 24.novembril kell 10.00-17.30

Miks? - Eesmärgiks on räätsamatka eripärade praktiline tundmaõppimine, talvise rabamaastiku uurimine, meeskonnatöö arendamine, Rannametsa-Soometsa looduskaitseala koosluste uurimine ja kaitsealuste liikide tutvustamine, Tolkuse raba tekke uurimine.

Kus? - Kell 10.00 Pernova loodusmaja (A. H. Tammsaare puiestee 57, Pärnu, 80016 Pärnu maakond) ees, kust minnakse ühise bussiga Via Balticu ääres asuvasse Luitemaa parkimisplatsile. Matk lõpeb kell 17.00, misjärel sõidetakse taas Pernova loodusmaja ette.

Mida vaja? - järgneb isikliku varustuse nimekiri või [viide vastavale failile](#).

Kellelt küsida abi? - Ringijuhendaja nimi ja telefoninumber (mõlema matkajuhi andmed)

Teavituskirja lõpus on tavaliselt ka lapsevanema loa küsimise koht, kuhu vanem allkirja paneb, selle infolehelts välja lõikab ja lapsega ringijuhendajale saadab.

Valmistumine matkaks

5. Otsustav teavitamine toimub enne matka. Instrueerimine on korraldaja jaoks viimane võimalus enne teeleasumist ennetada võimalikke veaolukordi (osalejate vale või ebapiisav varustus jne).

Spikker instruktaaži läbiviimiseks (*matkaliit.ee*):

- Matkajuhi enesetutvustus.
- Elukondlikud toimetused. Pöörata tähelepanu, et enne väljumist võib täita joogipudeleid, külastada WC-d jne. Matkajate isikliku varustuse kontroll. Kas on vastavuses ilmastiku ja matka raskusastmega?
- Tähelepanu, kogunemine, grupivarustuse jaotamine.
  - Sissejuhatus, pöördumine matkajate poole ja selgitamine, miks on instruktaaži kuulamine vajalik.
  - Instruktaaži algus. Kuhu minnakse? Milleks? Kui kauaks?
  - Varustuse tutvustus.
  - Liikumiskorra ja liikumisgraafiku tutvustus. Käimistehnika.
  - Omavaheline suhtlemine e. käsklused ja märguanded.
  - Riskid.
  - Riskide hajutamine (grupis liikumine, kaaslastega arvestamine).
  - Kui midagi juhtub – käitumine ohuolukorras (olukord 1, olukord 2, olukord 3).
- Marsruudi tutvustus.
- Instruktaaži lõpp. Allkirjad isikudeklaratsioonile (vastutan selle eest, et järgin kokkulepitud reegleid).

Soovituslikud ettevalmistused

1. Enne matkale minekut tuleks muuhulgas **õppida seljakoti pakkimist ja telgi püstitamist**, selgitada välja õpilaste oskused ning võimed, saavutada hea füüsiline vorm.
2. **Alustada võiks ühepäevase jalgsimatkaga** ning alles siis proovida mitmepäevast retke koos seljakoti tassimise ja telgis ööbimisega.
3. Seljakotti valides ja pakkides võiks arvestada ka sellega, milliseks matkaks valmistutakse.
4. Magamiskoti valikul peaks arvesse võtma võimalikke välistemperatuure ja nende muutusi matka ajal ning õpilastele selgitama, **mis vahe on *comfort* ja *extreme* temperatuuridel**.
5. Matkale minnes ei tohiks maha unustada **kaarti ja kompassi ning kõiki osapooli informeerida tegevuse asukohast**.
6. Telgi püstitamisel peaks silmas pidama, et see tuleks püstitada kõrgemale kohale, et vihmavesi telgi alla ei koguneks ning **kindlasti peaks õpilaste telgid enne ööd üle vaatama**.
7. Kui juhtute matkal ära eksima, **ärge sattuge paanikasse**. Võimaluse korral võib näiteks süüdata lõkke, et nii end teistele märgatavaks teha. Liikudes aga mööda kraavi- või jõekallast, võite inimasustatud kohta välja jõuda.

(liigume.ee)

Matkaringi tulemuste hindamine

Õpilased hindavad oma oskusi ja teadmisi ise, kasutades selleks nt matkaselli õpiraamatut (näidis materjali lõpus).

Õpetaja kontrollib neid matkalaagri tegevuste vahendusel. Ka kaasõpilased saavad anda tagasisidet õpilase meeskonnatöö oskustele.

Tutvumismäng matka alguses

20-meetrine köiejupp.

Osalejad ringis.

Igaüks võtab köiest kinni ja lahti ei lase.

Kellele satuvad köieotsad, demonstreerib jätkusõlme tegemist.

Teevad meeskonnatööna Eesti kaardi kontuuri.

Kordamööda astutakse kaardile, tutvustatakse päritolu ja põhilist tegutsemise kohta, öeldakse oma nimi.

Nii kaardistatakse osalejate kogemused ja päritolu. Saab jagada looduse teadmisi erinevatest eesti piirkondadest (kellel missugused tähelepanekud on). Õpib tundma ka Eesti kaarti ja meeskonnatööd tegema ning õpib ära olulise sõlme.

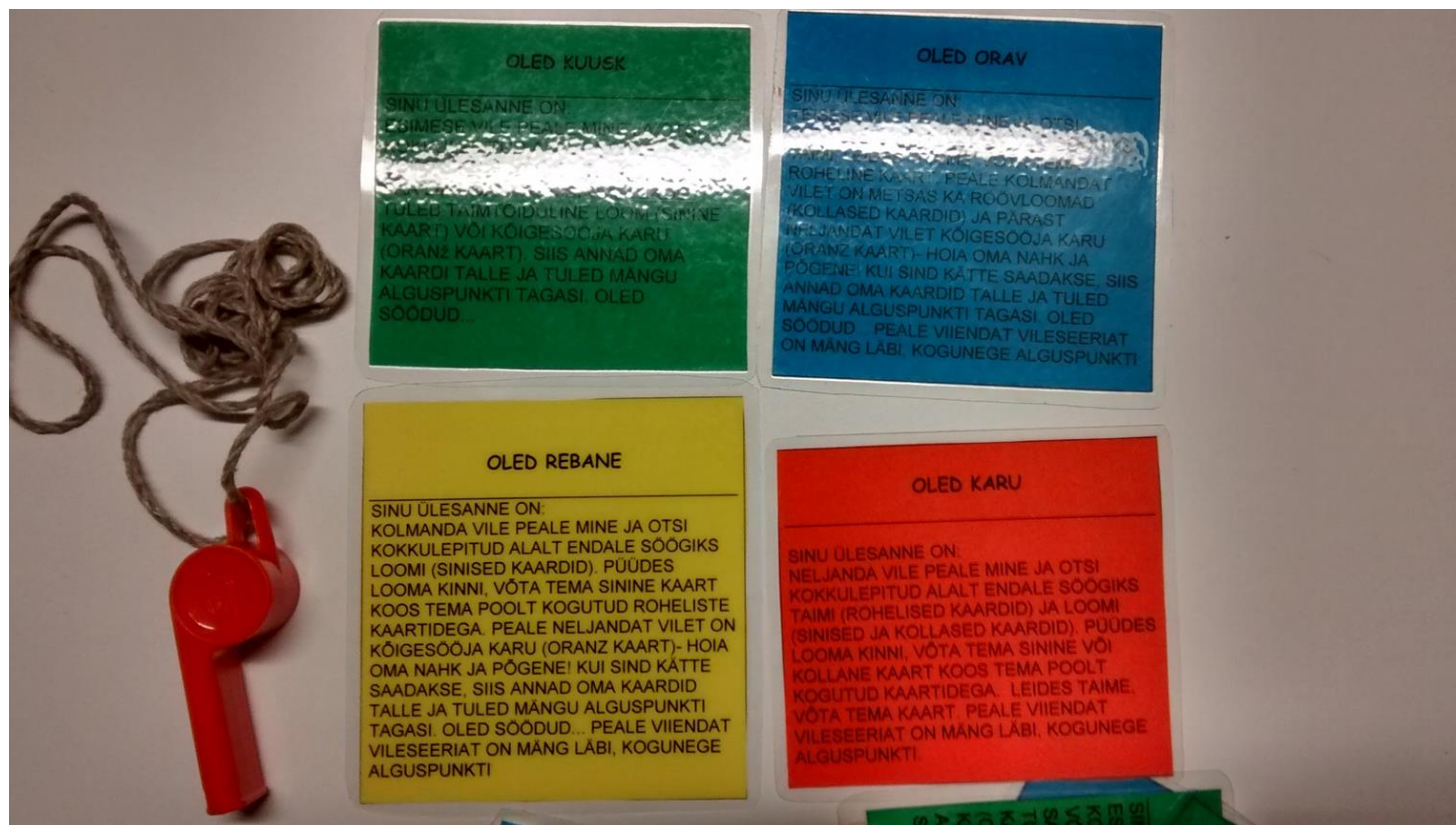

Mängude andmebaasid

1. **Eesti Skautide Ühingu seikluste andmebaas:**
<https://www.skaut.ee/et/liikmele/seiklused>
2. **Googeldades "meeskonnamängud" avanevad dokumendid:**
<https://www.juvente.ee/arhiiv/wp-content/uploads/2006/07/games.pdf>
ja erinevad veebioloogid õpetajatelt, nt:
https://miksike.ee/docs/lisa/ideed/matka_mangides.htm;
<https://aastaring.files.wordpress.com/2012/05/kevadel-mc3a4ngitud-mc3a4ngud.pdf>
3. **Erinevate ettevõtete mängud inspireerivad:**
<https://360.ee/meeskonnatoo/meeskonnamangud>;
<https://www.seltskonnamangud.ee/meeskonnamangud/>;
<http://www.seiklusring.ee/opilasgruppidele/padise/tosisemad-meeskonnamangud/> jne
4. **Noorsootöötajate andmebaasid (eesti ja inglise keeles):**
<http://mitteformaalne.ee/opimeetodid/otsi-opimeetodit/>;
http://www.managingforimpact.org/sites/default/files/resource/100_way_s_to_energise_groups.pdf

OLED KARU

SINU ÜLESANNE ON:
NELJANDA VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
TAIMI (ROHELISED KAARDID) JA LOOMI
(SINISED JA KOLLASED KAARDID). PÜÜDES
LOOMA KINNI, VÕTA TEMA SININE VÕI
KOLLANE KAART KOOS TEMA POOLT
KOGUTUD KAARTIDEGA. LEIDES TAIME,
VÕTA TEMA KAART. PEALE VIIENDAT
VILESEERIAT ON MÄNG LÄBI, KOGUNEGE
ALGUSPUNKTI.

OLED KUUSK

SINU ÜLESANNE ON:
ESIMISE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE
VÕIMALIKULT VARJULINE KOHT. SA EI
SAA LIIKUDA JA KUI SINU JUURDE
TULEB TAIMTOIDULINE LOOM (SININE
KAART) VÕI KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART), SIIS ANNAD OMA
KAARDI TALLE JA TULED MÄNGU
ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD...

OLED KASK

SINU ÜLESANNE ON:
ESIMISE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE
VÕIMALIKULT VARJULINE KOHT. SA EI
SAA LIIKUDA JA KUI SINU JUURDE
TULEB TAIMTOIDULINE LOOM (SININE
KAART) VÕI KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART), SIIS ANNAD OMA
KAARDI TALLE JA TULED MÄNGU
ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD...

OLED LEETHIIR

SINU ÜLESANNE ON:
TEISESE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
TAIMI. LEIDES TRAIME, VÕTA TEMA
ROHELINE KAART. PEALE KOLMANDAT
VILET ON METSAS KA RÕOVLOOMAD
(KOLLASED KAARDID) JA PÄRAST
NELJANDAT VILET KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART)- HOIA OMA NAHK JA
PÕGENE! KUI SIND KÄTTE SAADAKSE, SIIS
ANNAD OMA KAARDID TALLE JA TULED
MÄNGU ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD... PEALE VIIENDAT VILESEERIAT
ON MÄNG LÄBI, KOGUNEGE ALGUSPUNKTI

OLED JÄNES

SINU ÜLESANNE ON:
TEISESE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
TAIMI. LEIDES TRAIME, VÕTA TEMA
ROHELINE KAART. PEALE KOLMANDAT
VILET ON METSAS KA RÕOVLOOMAD
(KOLLASED KAARDID) JA PÄRAST
NELJANDAT VILET KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART)- HOIA OMA NAHK JA
PÕGENE! KUI SIND KÄTTE SAADAKSE, SIIS
ANNAD OMA KAARDID TALLE JA TULED
MÄNGU ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD... PEALE VIIENDAT VILESEERIAT
ON MÄNG LÄBI, KOGUNEGE ALGUSPUNKTI

OLED MÄND

SINU ÜLESANNE ON:
ESIMESE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
VÕIMALIKULT VARJULINE KOHT. SA EI
SAA LIIKUDA JA KUI SINU JUURDE
TULEB TAIMTOIDULINE LOOM (SININE
KAART) VÕI KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART), SIIS ANNAD OMA
KAARDI TALLE JA TULED MÄNGU
ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD...

SINU ÜLESANNE ON:
TEISESE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
TAIMI. LEIDES TRAIIME, VÕTA TEMA
ROHELINE KAART. PEALE KOLMANDAT
VILET ON METSAS KA RÕOVLOOMAD
(KOLLASED KAARDID) JA PÄRAST
NELJANDAT VILET KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART)- HOIA OMA NAHK JA
PÕGENE! KUI SIND KÄTTE SAADAKSE, SIIS
ANNAD OMA KAARDID TALLE JA TULED
MÄNGU ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD... PEALE VIENDAT VILESEERIAT
ON MÄNG LÄBI, KOGUNEGE ALGUSPUNKTI

SINU ÜLESANNE ON:
KOLMANDA VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
LOOMI (SINISED KAARDID). PÜÜDES
LOOMA KINNI, VÕTA TEMA SININE KAART
KOOS TEMA POOLT KOGUTUD ROHELISTE
KAARTIDEGA. PEALE NELJANDAT VILET ON
KÕIGESÕOJA KARU (ORANŽ KAART)- HOIA
OMA NAHK JA PÕGENE! KUI SIND KÄTTE
SAADAKSE, SIIS ANNAD OMA KAARDID
TALLE JA TULED MÄNGU ALGUSPUNKTI
TAGASI. OLED SÕODUD... PEALE VIENDAT
VILESEERIAT ON MÄNG LÄBI, KOGUNEGE
ALGUSPUNKTI

OLED HUNT

OLED MUSTIKAS

SINU ÜLESANNE ON:
ESIMESE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE
VÕIMALIKULT VARJULINE KOHT. SA EI
SAA LIIKUDA JA KUI SINU JUURDE
TULEB TAIMTOIDULINE LOOM (SININE
KAART) VÕI KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART), SIIS ANNAD OMA
KAARDI TALLE JA TULED MÄNGU
ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD...

OLED METSKITS

SINU ÜLESANNE ON:
TEISESE VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
TAIMI. LEIDES TRAIIME, VÕTA TEMA
ROHELINE KAART. PEALE KOLMANDAT
VILET ON METSAS KA RÕOVLOOMAD
(KOLLASED KAARDID) JA PÄRAST
NELJANDAT VILET KÕIGESÕOJA KARU
(ORANŽ KAART)- HOIA OMA NAHK JA
PÕGENE! KUI SIND KÄTTE SAADAKSE, SIIS
ANNAD OMA KAARDID TALLE JA TULED
MÄNGU ALGUSPUNKTI TAGASI. OLED
SÕODUD... PEALE VIENDAT VILESEERIAT
ON MÄNG LÄBI, KOGUNEGE ALGUSPUNKTI

OLED REBANE

SINU ÜLESANNE ON:
KOLMANDA VILE PEALE MINE JA OTSI
KOKKULEPITUD ALALT ENDALE SÕOGIKS
LOOMI (SINISED KAARDID). PÜÜDES
LOOMA KINNI, VÕTA TEMA SININE KAART
KOOS TEMA POOLT KOGUTUD ROHELISTE
KAARTIDEGA. PEALE NELJANDAT VILET ON
KÕIGESÕOJA KARU (ORANŽ KAART)- HOIA
OMA NAHK JA PÕGENE! KUI SIND KÄTTE
SAADAKSE, SIIS ANNAD OMA KAARDID
TALLE JA TULED MÄNGU ALGUSPUNKTI
TAGASI. OLED SÕODUD... PEALE VIENDAT
VILESEERIAT ON MÄNG LÄBI, KOGUNEGE
ALGUSPUNKTI

Rabataimede tundmine

Iga osaleja tõmbab matka alguses ühe rabataime pildi (Keskkonnaameti turbakohvi materjalidest).

Õpib ära nime nii eesti kui inglise keeles, soovi korral ka ladina keeles.

Jälgib matka ajal, kus see taim kasvab ja kas seda on erinevatel maastikel valdavalt, mõõdukalt või vähe. Osad rabataimed on skanneeritult järgmistel slaididel.

Hiljem seostatakse taime kasv soo arengu etappidega

(nt madalsoo taimede hulgas ubaleht, soovõhk; siirdesoo taimede hulgas soopihl, jõhvikas; kõrgsoo taimede hulgas kanarbik, sookail)

Ja etappide määramiseks võib kasutada taskumikroskoopi ning soo arengu etappidele vastavaid pinnase preparaate Keskkonnaameti turbakohvi materjalidest.

Turbakohvrit saab keskkonnahariduse keskustest laenutada!

Taskumikroskoobi saab ka Total Eesti OÜ-lt.

Rabataimed tundmine

Rabataimedede tundmine

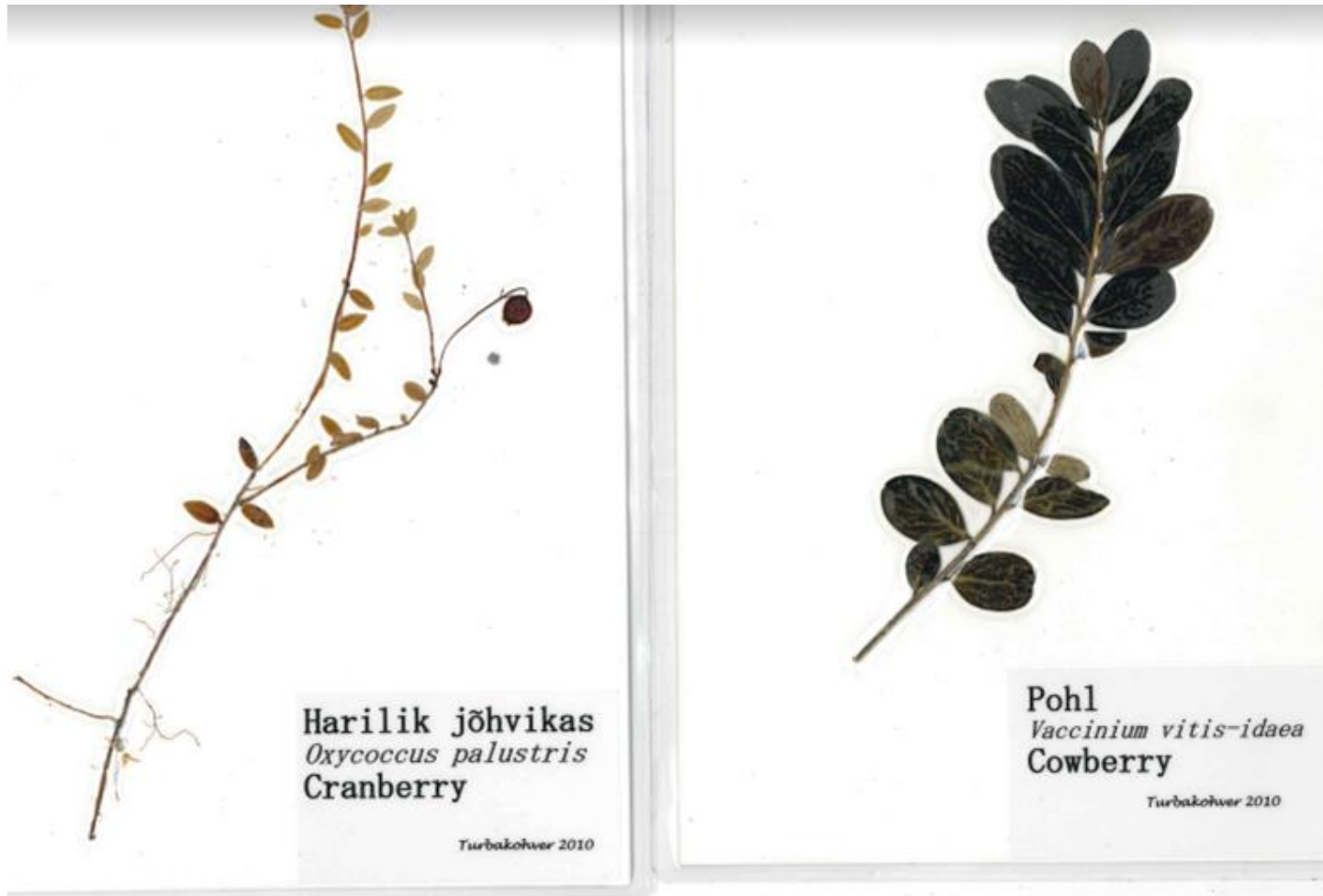

Rabataimedede tundmine

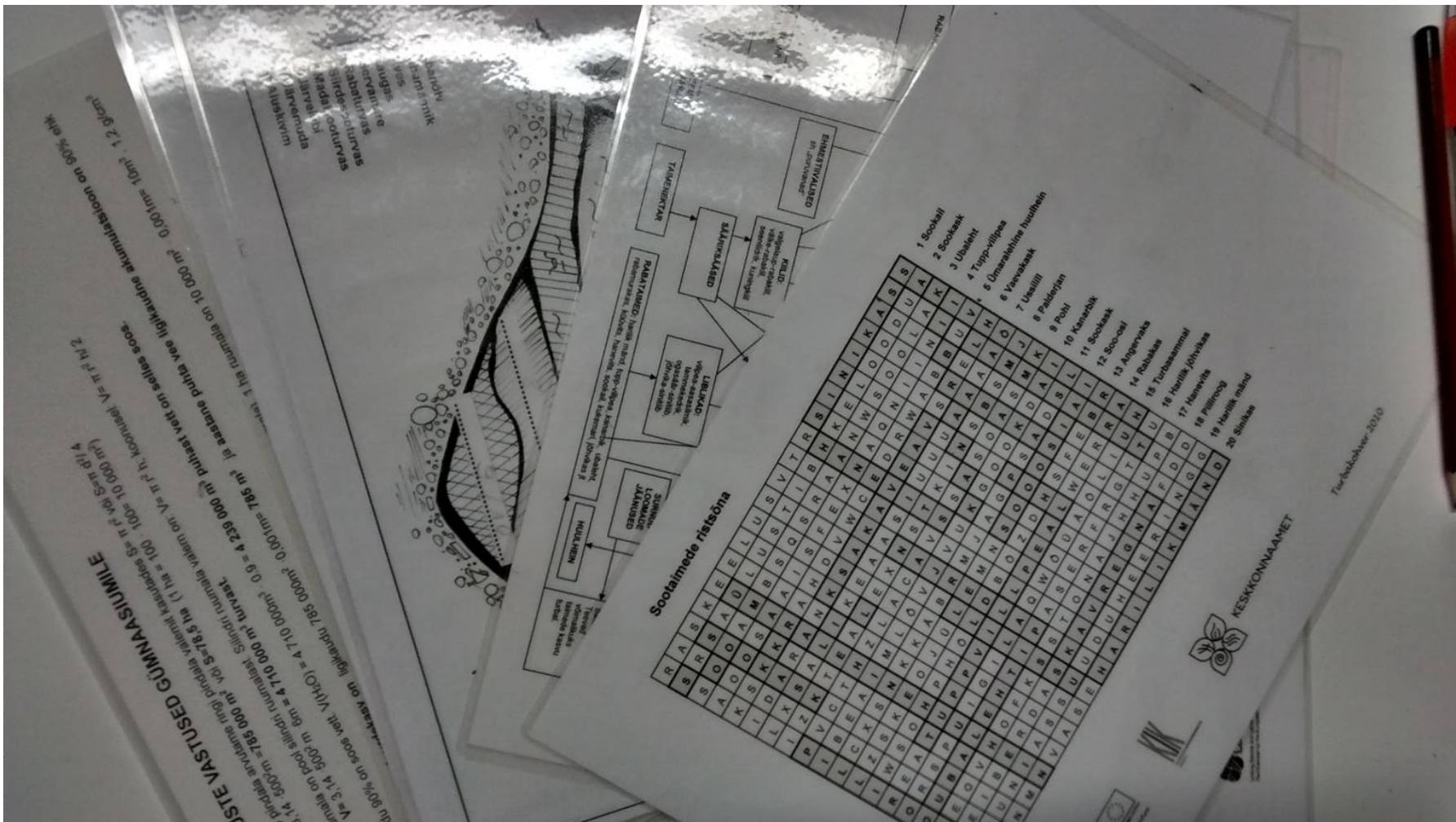

Rabataimedede tundmine

Rabataimedede tundmine

Liikide määramise veebirakendused

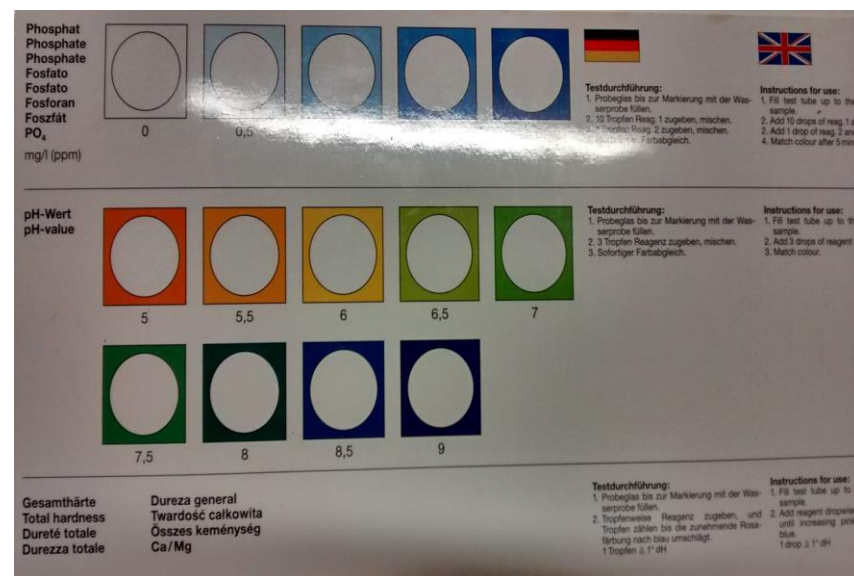
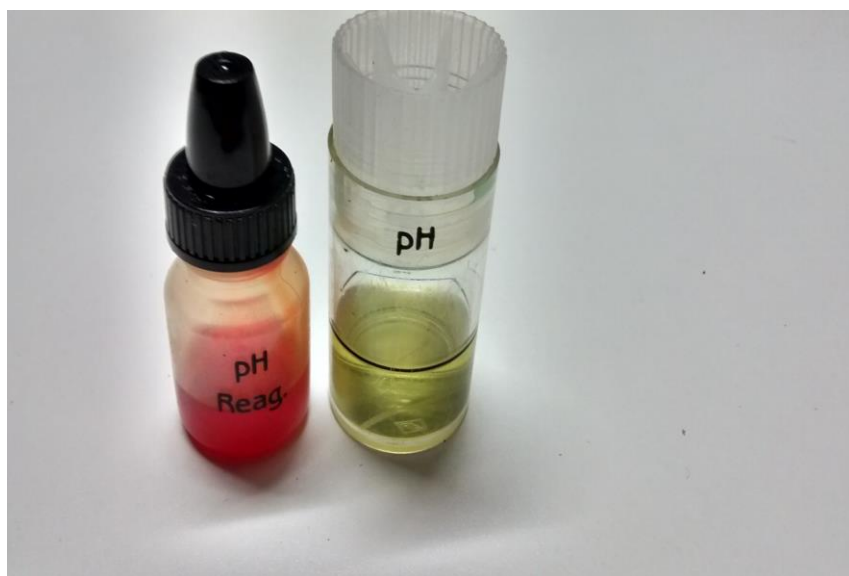
Kättesaadaval on tohutul hulgal veebirakendusi, mis liikudes looduses aitab määrata nii seeni, samblike, linde, kalu jpm. kodutöö tegemise juhendi ja nimekirja olemasolevatest äppidest leiad materjali lõpust.

Vee leidmine, puhastamine

Matkal võib lasta õpilastel mõõta erinevate veekogude pH.

Selleks võib kasutada erinevaid veekeemia komplekte (nt WinLab EcoLabBox, Aquamol-Ökotest)

Vee leidmine, puhastamine

pH mõõtmiseks kõige lihtsam viis on kasutada testribasid. Winlab testribasid saab tellida nt Total Eesti OÜ-st.

Vee leidmine, puhastamine

Matkasport pakub erinevaid
veepuhastussüsteeme.

Vee leidmine, puhastamine

LifeStraw on isiklikuks
tarbeks mõeldud
veepuhastussüsteem,
millega võib juua otse
looduslikust veekogust.

Loomulikult tuleb ka
siis eelistada veekogu,
mis ei vahuta, ei lõhna
ja tundub puhas ning
on voolav.

Saab soetada
Matkaspordist.

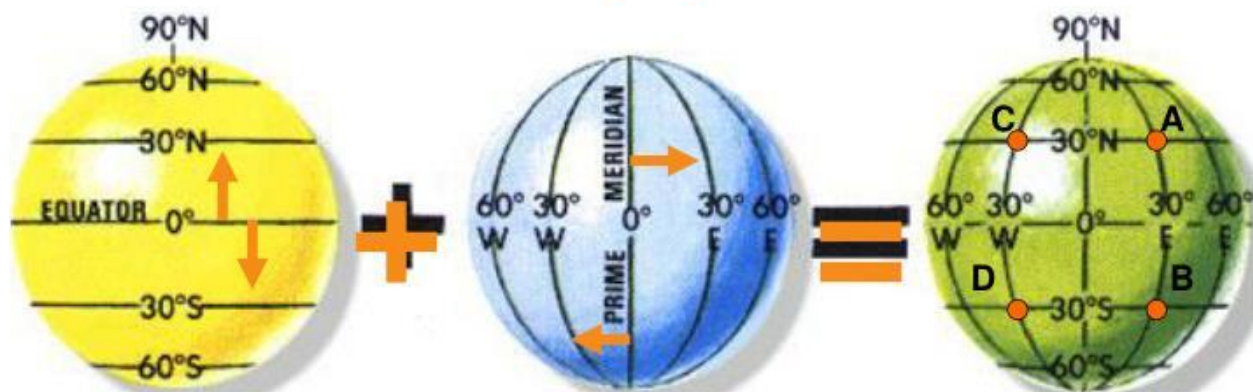
Hügieen matkal

Kui on tegemist pika matkalaagriga ja inimesed vahepeal pesta soovivad, siis saab kasutada niiskeid salvrätte, looduslikku vett ja seebiks turbaseepi.

Mõõdistused loodused

Liidame laius- ja pikkuskraadid

LAIUSKRAADID

30° **N** põhjapoolkeral

30° **S** lõunapoolkeral

PIKKUSKRAADID

30° **W** läänepoolkeral

30° **E** idapoolkeral

KOORDINAADID

A 30° **N**, 30° **E**

B 30° **S**, 30° **E**

C 30° **N**, 30° **W**

D 30° **S**, 30° **W**

Mis tähiseid saab punktide
A, B, C, D koordinaatide
puhul veel kasutada?

<http://www.bubl.org/navweatherlatlong.htm>

Esitluse valmimist toetas

Tigrihüppe Sihtasutus

Mõõdistused looduses

Juhendeid, mille abil teha õpilastele selgeks GPS põhimõtte, kompassi abil jõe laiuse mõõtmise ning omaenda kehaosade abil mõõdistuste tegemise looduses leiad materjali lõpust.

Külastustunni võimalus

Tartu loodusmaja
seikluslik matkaring tegutseb reedeti kell
16.00-18.15
Kirjuta: gedy.siimenson@teec.ee